

תשעה באב שחל בשבת

(1א. אין לנהוג אבילות בפרהסיא (ואדרבה מצווה להתענג ולשמוח בשבת זו יותר מבשאר שבתות השנה אבל דברים שבצינעא נוהג איסור

2

, ולמעשה אין מנהגינו ללמוד 3ב. אומרים 'אב הרחמים' (ומקדימים תפילת המנחה) ואין אומרים 'צדקתך' 4. פרקי אבות בשבת זו

5ג. בסעודה המפסקת יכול לאכול בשר ולשתות יין (כסעודת שלמה) עד השקיעה

ד. אין לעשות שום הכנה משבת ליום התענית קודם צאת השבת (ובפרט דברים הקשורים לאבילות כגון 6הבאת הקינות, הפיכת הספסלים, ישיבה על הארץ, הורדת הנעליים, הזזת הפרוכת וכדומה)

ה. המנהג הנפוץ הוא לאחר את תפילת ערבית, להתעכב בבית וכשמגיע צאת השבת אומרים 'ברוך 9. לבית הכנסת לתפילת מעריב 8, ואחר כך הולכים 7המבדיל בין קודש לחול', ומסירים הנעליים

(ואין אומרים 'ויהי נועם' ולא 'ויתן לך'), אבל 10ו. במוצאי שבת אין מבדילים על היין ואין מברכים על הבשמים , על האש ברכת 11 יש לברך קודם הקינות 12 'מאורי האש'

15, וקטנים שצריכים לאכול 14, וישנם דעות חלוקות לגבי נשים 13ז. חולה הצריך לאכול יבדיל לפני כן האם גם הם צריכים לעשות הבדלה לפני אכילתם

16

17ח. נוסח ההבדלה במוצאי התענית הוא כבמוצאי שבת, אבל ללא בשמים ונר

ולשמוע כלי נגינה, להסתפר, לכבס, לברך שהחיינו, מיד במוצאי התענית, אבל אין 18ט. מותר לרקוד 20. עד למחרת בבוקר 19 לאכול בשר ולשתות יין

1. לקו"ש ח"ד דברים ס"ד. שיחות ש"פ דברים תנש"א אות ג'.

2. רמ"א שו"ע סתקנ"ד סי"ט (דברים שבינו לבינה). ויש אומרים שהשמש צריך להכריז זאת ויש שאין נוהגים כן כיון ששכיח ליצנים (מ"ב שעה"צ שם סקמ"ה). ויש להקל בענין זה במקרים מיוחדים (ראה נטעי גבריאל בין המצרים פצ"ג ס"ג ואילך). ויש מחמירים גם בנוגע להרחקות (פסקי תשובות שם אות יז. ספר ת"ב שחל בשבת פ"ו סי"ב ואילך).

3. ת"ב שחל בשבת פ"ו ס"ח, סכ"א. נט"ג פמ"ז ס"ב, ס"ג.

4. מנהג הרבי משנת תשל"ח (ראה לקו"ש חי"ט עמ' 43 ומעשה מלך עמ' 172), וראה שקו"ט בזה בשערי הלכה ומנהג ח"ב עמ' קפד וח"ה עמ' קיג (וגם שם צוין שבשנים האחרונות מנהג הרבי שלא לומר, וכך היה גם בשנת תנש"א).

לגבי לימוד בשאר הענינים בשבת זו מצינו ג' דעות, א. שמותר ללמוד כל דבר. ב. מחצות יום השבת צריך ללמוד רק דברים המותרים ללימוד בתשעה באב (וכך נראה דעת הרבי מההתיחסות ללימוד פרקי אבות דלעיל). ג. בכל היום צריך ללמוד רק בדברים המותרים (וכ"כ בלוח כולל חב"ד). ולגבי השיעורים הקבועים נראה שאפשר להקל (ראה בכ"ז בפס"ת סתקנ"ד אות ד'. ת"ב שחל בשבת פ"ו סכ"ג ואילך). והעירו שהשנה שיעורי הרמב"ם ודאי מותרים בלימוד, דהשיעור פרק א' הוא בהלכות יוה"כ וג"פ בהל' בית הבחירה ומותר בלימוד גם ביום ראשון אחר חצות (ראה שיחות ש"פ בלק תנש"א הערה 87).

5. שו"ע סתקנ"ב ס"י. שיחת ש"פ בלק תנש"א הערה 33 (ועוד). ולא ישב בסעודת חברים (לוח כולל חב"ד).

6. נטעי גבריאל פצ"ג ס"ט. ת"ב שחל בשבת פ"ו סעיף לד, לה.

7. הרבי נשאר לבוש עם בגדי השבת גם בליל התענית (נט"ג פצ"ד ס"ה והערה טו).

8. לגבי נסיעה ברכב לבית הכנסת קודם תפילת מעריב, למרות שמצד הדין (שו"ע אדה"ז סרצ"ט סט"ז) אחרי אמירת 'המבדיל' מותר לעשות כל מלאכה, מ"מ כתב אדה"ז (שם ס"ט) שבעל נפש יחמיר לעצמו שלא לעשות שום מלאכה קודם סדר קדושה (- אמירת 'ואתה קדוש') של הציבור (ואולי נקרא לצורך מצוה שמותר (שם)).

9. כ"ה מנהג הרבי (ועוד). ויש נוהגים להסיר הנעליים דוקא אחר אמירת 'ברכו' של תפילת ערבית, ולכו"ע החזן יסיר הנעליים לפני התפילה (פס"ת סתקנ"ג אות א'. נט"ג פצ"ד ס"ה. ת"ב שחל בשבת פ"ו ס"ב ואילך).

10. לגבי הרחת בשמים ביום התענית, ישנה מחלוקת בפוסקים, ובמוצ"ש חמור יותר כיון שמשיב את הנפש, ויש בזה תענוג מיוחד (נט"ג פע"ט ס"ד. ת"ב שחל בשבת פ"ו סכ"ד).

11. ויכול לברך אחר השבת קודם ההליכה לביה"כ (ראה הערה 8), ובדיעבד יכול לברך כל הלילה (נט"ג פצ"ה ס"ד. ת"ב שחל בשבת פ"ו ס"כ).

12. פס"ת סתקנ"ו אות א. ספר ת"ב שחל בשבת פ"ו ס"ח וכן מנהג הרבי – מעשה מלך עמ' 173.

13. ולא יאמר פסוקי 'הנה א-ל' וגו'. ואם יש קטן יתן לו לשנות היין, ואם לאו יעשה על חמר מדינה, ויש אומרים שיעשה על מיץ ענבים וישתה בעצמו (ת"ב שחל בשבת פ"ט ס"ז ואילך. פס"ת סתקנ"ו אות ד'. נט"ג פצ"ה ס"ח).

14. לגבי מעוברת ומינקת בת"ב נדחה, מקילין אם יש לה מיחוש קצת, ויש מקילין גם ללא מיחוש, ויש לשאול רב מורה הוראה (פס"ת סתקנ"ד אות ה,ו. נט"ג פס"ה ס"ג).

15. ומותר להם לאכול מיד בבוקר, אבל בלילה עדיף שיצומו (פס"ת סתקנ"ד אות ט' והערה 45).

16. ספר ת"ב שחל בשבת פ"ט ס"א ואילך. פס"ת סתקנ"ו אות ד' (ושם מכריע שאישה צריכה לעשות הבדלה וילד לא צריך).

17. כ"ה מנהג הרבי (נטעי גבריאל פצ"ו ס"ט, ט"י) ודלא כמ"ש בלוח כולל חב"ד (שלא לומר פסוקי הנה וכו').

18. בשנת תנש"א (כקביעות שנה זו) אחרי הבדלה התחיל הרבי ניגון ההקפות לאביו ז"ל (שיחות ש"פ דברים תנש"א בשוה"ג).

19. מותר לשתות יין ההבדלה, ויש מחמירים לתת לילד (ת"ב שחל בשבת פ"י ס"ח. נט"ג פצ"ו ס"א. פס"ת סתקנ"ח אות ג').

20. פס"ת סתקנ"ח אות ג'. נט"ג פצ"ו ס"ו.